

Fondet til unge Landmænds Uddannelse.

Nye Tider fordre nye Kræfter; dette gjælder for alt og for alle, og ogsaa for Landbruget; de nye Tider fordre langt større Udgifter, de maa derfor ogsaa give større Indtægter, og nye og friske Kræfter maa derfor bringes i Anvendelse for at skaffe os disse.

Vi staa for Øjeblikket i Begyndelsen af et nyt Affnit i Agerbrugets Udvikling og Historie; dette maa sees klart af enhver Landmand, naar han vil forstaa Tiden og følge med Tiden. Vi have gennemlevet en Tidsperiode, da Jordens bedste Bearbejdning ikke blot var en Hovedsag, for det vil den til alle Tider blive, men da den saa at sige var eneraadende, da det var den, der næsten udelukkende lagde Beslag paa Landmandens Kræfter, da hans Dygtighed som Landmand næsten helt bedømtes efter hans Dygtighed i denne Retning; — en smuk Pløjning, en virksom Harvning, en god Dybbearbejdning, en velbehandlet Brak, en omhyggelig Vandafledning, først med aabne senere med lukkede Grøfter, — det var Faktorerne, der i det forløbne Tidsaffnit væsentlig bestemte Jordens Udbytte, og det var derfor ogsaa væsentlig i Udførelsen af dem, at Landmændenes Dygtighed skulde staa sin Prøve og faae sit Skudsmaal.

Nu fordres der mere, de gamle Fordringer til den Landmand, der vil hævde sin Plads, ere blevne staaende, men der er kommet nye til; i intet Tidsrum af Agerbrugets Historie, hvor langt vi end gaa tilbage i Tiden, er der i Løbet af saa

kort Tid, som i de sidste 20—30 Aar, dukket saa mange nye Fordringer frem for at være dygtig i sin Bedrift, som i denne; — Agerbrugets Gjerning, der endnu for 30 Aar siden havde det Skudsmaal, at den egnede sig godt for enhver simpel Personlighed, der ikke havde Kraft, Evner eller Drift til at blive noget andet, er og vil mere og mere blive en af dem, der i fuldeste Maal lægger Beslag paa Menneskets forskellige Evner og Kræfter. Fremtidens Landbrug vil forandre sund Sands ved Siden af en skarp Tænkning, Ihærdighed ved Siden af taalmodig Rolighed, en virksom Fremstridtsaand ved Siden af ædruelig Sindighed; det vil forandre en dygtig Udvikling baade af Regemets og af Aandens Kræfter, forandre praktisk Færdighed og videnskabelig Indsigt, og det ikke paa et enkelt eller nogle saa Omraader, nej Landmandens Bedrift er baseret paa saa mange forskellige artede Faktorer, at der, alt som Forholdene blive mere spændte, vil fordras nøie Indsigt i en Mængde forskellige Retninger.

Blandt alle de Videnskabsgrene, som Landmanden særlig maa ty til i den nyere Tid for klart at forstaa og lægge en sikker Grund for nye Fremstridt, er der ingen, der spiller en vigtigere Rolle end Kemien; den trænger sig ind overalt, hvad enten der handles om Jordens Dyrkning eller om Kvægets Fodring, om Landbrugsprodukternes Forædling eller om Planternes Ernæring.

Dette gælder f. Ex. i fuldt Maal om Gjødningsspørgsmaalet, der ganske anderledes maa gribes, fattes, forstaaes og benyttes, end Tilfældet nu er hos den store Flerhed, trods den megen Talen derom, naar vort Agerbrug skal kunne bære oppe i den stedse voksende Konkurrence. Og Gjødningsspørgsmaalet er særlig et kemisk Spørgsmaal; vi behøve blot at nævne, hvor tvivlraadig man staaer ved en Sammenligning og Burdering af forskellige Gjødningsanalyser, naar man ikke har Kjendskab til Kemien, — og dog er og vil for hvert Aar Bedømmelsen af de mange i Handlen forekomne Hjelpegjødningsblande blive mere og mere nødvendig, naar man kraftigt og tillidsfuldt skal kunne benytte sig af denne virksomme Bøstestang i Agerbruget.

Trangen til kemiske Kundskaber erkjendes derfor føleligere og føleligere hver Dag; men ordentligvis maa de erhverves af de Unge paa Landbrugsstolerne, og det vilde være meget forsynnet af hver Den, som bærer Ansvaret for et ungt Menneskes landøkonomiske Udvikling, hvis han ikke saavidt mulig sørgede for, at den Unge paa denne Maade fik grundige og solide Kundskaber i denne Retning, men derimod slog sig til Ro med, at man kunde kjøbe en eller anden Bog „om Landvæsenet“ for at læse den i ledige Timer eller i Vinteraftenerne, — ad den Vej naaes saa at sige aldrig et ordentlig tilfredsstillende Resultat, som oftest bliver denne Læsning ikke til noget alvorligt, men selv i de Tilfælde, hvor der har været udfoldet en overordentlig Flid og Udholdenhed i Fritiden i denne Retning, der vil man dog som oftest, — maasse nok træffe en Del Kundskaber, — men uden Orden, uden bestemt Præg og Fasthed og fremfor alt altid en saadan Usikkerhed og Tvivlraadighed med Hensyn til Paalideligheden af det paa den Maade Værte, at man altid viser sig ængstelig, naar der senere i det praktiske Liv bliver Spørgsmaal om at anvende noget af det saaledes Selvlærte. Derfor — efterat Naturvidenskaben har trængt sig saaledes ind i Agerbrugets Principer, og efterat den saaledes har dristet sig ind paa at fortolke saa meget, der hidtil stod som uforklarligt, og ikke blot at give Fingerpeg om de nye Veje, der maa gaaes, men ogsaa nyet kraftig Haandsrækning til at kunne gaa dem, — efterat Forholdet er blevet et saadant, bør denne Side af den Unges Udvikling ikke henlægges til tilfældig Tid og Lejlighed, men man bør skaffe ham en fast, ordnet og vel gennemført Uddannelse i disse Fag.

Vi have fremdraget dette ene Punkt, Nødvendigheden af kemiske Kundskaber ved Bedømmelsen af kunstige Gjødninger, fordi det er det Omraade, hvor Savnet i Øjeblikket tydeligt maa føles af mange Landmænd. Men ogsaa paa mange andre Omraader, ved Fodringen, i Mejeridriften osv., ere naturvidenskabelige Kundskaber af væsentlig Nytte, og det Omraade, der ikke idag trænger til dem, vil maasse trænge til dem imorgen. Betingelserne for at blive en med fuld Dygtighed udrustet Land-

mand ere altsaa stegne, og medens Uddannelsen tidligere kunde erhverves i og ved selve det praktiske Agerbrug alene, og derfor ofte uden synderlig Bekostning, er dette ikke længer nok, om end stadig i forreste Række; den saakaldte theoretiske Uddannelse, dels gennem Skoler, dels ved senere at lære fremmede Forhold at kjende, maa der ogsaa sørges for.

Men hvad der paa denne Maade gavner den Enkelte, vil ogsaa komme hele Samfundet til Nytte. Den Kundskab og Dygtighed, et Menneske bringer med sig til Livets Gjerning, kommer ogsaa, enten paa den ene eller anden Maade, Almenheden til Gode. Og dernæst: af alle Kræfter, som kunne dygtiggjøres for vort Agerbrug, er ingen vigtigere og ædlere end Menneskekraften; men da nu den ene har smaa, den anden større Kræfter, saa gjælder det for Almenheden om, at ikke disse sidste af Mangel paa Pleje skulle henligge ubenyttede eller ikke blive godt udviklede. Man bør altsaa komme den Ubemidlede, der ikke blot er i Besiddelse af gode naturlige Evner, men som ogsaa har viist sig dygtig i sit Fag til Hjælp baade for hans egen Skyld og for Samfundets Skyld. Men den bedste Maade at gøre dette paa, vil dog være ved at give let Adgang til at erhverve Kundskab. Vort Agerbrug trænger saavel til praktisk som theoretisk uddannede Kræfter. Det kan f. Ex. nok paastaaes, at de undertiden temmelig svævende Forhandlinger i Landboforeningerne over Landbrugs-spørgsmaal, til hvis rette Forstaaelse kemist Indsigt er nødvendig, vilde blive præciserede langt bedre og derfor give større Udbytte, saafremt Foreningen søgte at formaa en i den Retning dannet Landmand til at være Foreningens Konsulent i og Indleder af slige Spørgsmaal. Allerede ved Landmandsmødet i Odense 1863 stillede vi dette som en smuk Opgave for Landboforeningerne, og foreslog at disse for deres egen Skyld skulde give unge Mænd, som havde Lyst til at uddanne sig som Lærere i Landbrugsfaget, Understøttelse dertil, imod at de forpligtede sig til en vis Tid at virke i vedkommende Egne.

Tanken er nu kommen frem under en anden Form i den Opfordring, der er udgaaet om at danne et Fond for unge

Landmænds Uddannelse; vi skulle ikke drøfte hvilken Vej, der er den bedste; Maalet er det samme, og da der nu er gjort Skridt til at naae det ad den sidstnævnte Vej, saa bør Kræfterne forene sig for at føre Sagen frem ad denne.

Det forekommer os derfor, at der, helt bortset fra om den givne Anledning, Landhusholdningssekselskabets Hundreedaarsfest, var tilstede eller ikke, er fuldgjældig Grund til at fremme et Formaal, som allerede er og mere og mere vil vise sig at være et patriotisk Formaal til Støtte og Rejsning af den Erhvervsfilde, som danner Grundlaget for al Bedrift indenfor vort Fædrelands Grændser.

Bidrag modtages paa Udvalgets Begne af Hr. Redaktør E. Møller-Holst, Frederiksberg Allé, Kjøbenhavn.

Indtil den 20. Maj var anmeldt 4653 Rdl.
